

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра прикладної лінгвістики

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 1 від 19.09.2018 р.

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

Моделювання перекладу природних мов

Підготовки Магістра

галузь знань 03 Гуманітарні науки

Спеціальності 035 Філологія

Освітньої програми (Спеціалізації) Прикладна лінгвістика

Програма навчальної дисципліни «Моделювання перекладу природних мов» підготовки магістра, спеціальності 035 Філологія, спеціалізації Прикладна лінгвістика.

”29” серпня 2018 р. – 11 с.

Розробники: к.ф.н., доцент кафедри прикладної лінгвістики Бондар Т. Г.

Рецензент: к.ф.н., доцент кафедри прикладної лінгвістики Засєкін С.В.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри прикладної лінгвістики

протокол № 1 від 30 серпня 2018 р.

Завідувач кафедри: _____ (Біскуп І. П.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету іноземної філології

протокол № 1 від 30 вересня 2018 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ (Павлюк А. Б.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1.1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Філологія Спеціальність 035 Філологія Спеціалізація Прикладна лінгвістика Магістр	Вибіркова
Кількість годин 120 Кредити 4		Рік навчання 6
		Семестр 11
ІНДЗ: немає		Лекції 24 год.
		Практичні 12 год.
		Самостійна робота 76 год.
	Консультації 8 год.	
	Форма контролю: залік	

Таблиця 1.2

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	03 Філологія Спеціальність 035 Філологія Спеціалізація Прикладна лінгвістика Магістр	Вибіркова
Кількість годин 120 Кредити 4		Рік навчання 6
		Семестр 11
ІНДЗ: немає		Лекції 16 год.
		Практичні 4 год.
		Самостійна робота 84 год.
	Консультації 16 год.	
	Форма контролю: залік	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Мета курсу – представити переклад як суцільний природний експеримент, пов'язаний із зіставленням мовних і мовленнєвих одиниць у двох мовах у реальних актах міжмовної комунікації, визначити теоретичні можливості та практичну досягненість ступеня адекватності текстів оригіналу й перекладу з урахуванням розбіжностей у відповідних мовах і

культурах, а також типу тексту оригіналу, мети перекладу й характеру прогнозованого реципієнта.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Моделювання перекладу природних мов» є ознайомлення студентів з предметом вивчення; інтеграція розуміння цього предмету в контексті інших мовознавчих дисциплін; навчання студентів вільного та адекватного використання методів, моделей та прийомів для здійснення кваліфікованого перекладу.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Опанувавши курс «Моделювання перекладу природних мов», студенти будуть володіти такими компетентностями:

1. інтегральна компетентність (здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, перекладу) у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки, і характеризується комплексністю та невизначеністю умов);

2. загальні компетентності:

- здатність бути критичним і самокритичним. Здатність до критичного мислення й ціннісно-світоглядної реалізації особистості;

- здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями;

- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;

- цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Усвідомлена повага до різноманіття культур;

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності;

3. спеціальні (фахові) компетентності:

- знання основних підходів до перекладу й, відповідно, основних моделей перекладу;

- вміння застосовувати теоретичні знання на практиці, орієнтуватись на текст перекладу в двох вимірах: 1) з огляду на статус оригінальних текстів; 2) з огляду на текст перекладу як на засіб досягнення певної практичної мети.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна складається з двох змістових модулів, які визначаються метою та змістом програми і відповідають кількості кредитів, передбачених навчальним планом на вивчення дисципліни протягом семестру.

Структура навчальної дисципліни подається у вигляді Таблиці 4.1. для денної форми навчання та Таблиці 4.2 для заочної форми навчання.

Таблиця 4.1

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Консультації	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Language and Translation						
1. Ambiguity problem in translation		2	1		1	6
2. A methodology for translation		2	1		1	6
3. Linguistic aspects of translation		2	1			6
4. A new concept of translation		2	1		1	6
5. Transformational and denotative approaches to translation.		2	1			6
6. Communicative approach to translation. Distributional approach to translation		2	1		1	8
Разом за змістовим модулем 1	60	12	6		4	38
Змістовий модуль 2. Modelling and Automation of Translation						
1. Translation as an object of linguistic modelling		2	1			6
2. Information processing in translation.		2	1		1	6
3. Translation as a psycho-semiotic phenomenon		2	1		1	6
4. Initial Data Sets. Formal and machine grammars		2	1		1	6

5. Semantic models		2	1			8
6. Methods of computer-based translation modelling		2	1		1	6
Разом за змістовим модулем 2	60	12	6		4	38
Всього годин	120	24	12		8	76

Таблиця 4.2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Консультації	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Language and Translation						
1. Ambiguity problem in translation		2			2	7
2. A methodology for translation		2			2	7
3. Linguistic aspects of translation		1			1	7
4. A new concept of translation		1			1	7
5. Transformational and denotative approaches to translation.		1	1		1	7
6. Communicative approach to translation. Distributional approach to translation		1	1		1	7
Разом за змістовим модулем 1	60	8	2		8	42
Змістовий модуль 2. Modelling and Automation of Translation						
1. Translation as an object of linguistic modelling		2	1		2	7
2. Information processing in translation.		2			1	7
3. Translation as a psycho-semiotic phenomenon		2	1		1	7
4. Initial Data Sets. Formal and machine grammars		2			1	7
5. Semantic models		2			2	7
6. Methods of computer-based translation modelling		2			1	7
Разом за змістовим модулем 2	60	8	2		8	42
Всього годин	120	16	4		16	84

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

На самостійне опрацювання з подальшим обговоренням під час консультацій пропонуємо такі питання:

1. Theory, Model, Algorithm. Differences and Common Features.

2. Psycholinguistic tools of verifying target text reader's reaction: content analysis, semantic differential, psycholinguistic text analysis.

3. Grammatical transformations. Permutation, morphological, syntactic, functional substitutions, omission, addition.

4. Lexical transformations. Differentiation, concretization, generalization, sense/ logical development/ modulation, omission, addition.

5. Recent Breakthroughs in Interactive MT.

6. Distribution-based syntax and semantics model for practical machine translation system.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточне тестування має на меті перевірку рівня знань студента при виконанні різного виду завдань. При вивченні курсу «Моделювання перекладу природних мов» студент виконує такі види робіт: вивчення теоретичного та практичного матеріалу (на лекційних, семінарських заняттях та самостійно), написання залікового тесту. Відсутність студента на заліковій роботі оцінюється у «0» балів. Повторне написання залікової роботи можливе лише за наявності офіційного документу, який підтверджує вагому причину відсутності студента.

Рівень знань студента оцінюється в балах, фіксується в журналі після вивчення змістових модулів. Підсумкова оцінка за національною шкалою за семестр заноситься в заліково-екзаменаційну відомість.

Усі види навчальної діяльності студента оцінюються певною кількістю балів. Підсумковий контроль здійснюється у заліковій контрольній роботі. Сумарна кількість балів, яку студент отримує при засвоєнні курсу визначає його підсумкову оцінку, яка відповідає: відмінно / дуже добре / добре / задовільно / достатньо / незадовільно (з можливістю повторного складання).

Таблиця 6.1

Поточний контроль (мах = 40 балів)		Модульний контроль (мах = 60 балів)	Загальна кількість балів
Модуль 1		Модуль 2	
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Залікова контрольна робота	100
20	20	60	

Шкала оцінювання

Таблиця 6.2

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бархударов Л.С. Язык и перевод / Л.С. Бархударов. – М. : Межд. отношения, 1980. – 165 с.
2. Засекін С.В. Психолінгвістичні аспекти перекладу / С.В. Засекін. – Луцьк : ВІЕМ, 2006. – 140 с.
3. Засекін С.В. Психолінгвістичні універсали перекладу художнього тексту / С.В. Засекін. – Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2012. – 275 с.
4. Засекіна Л.В. Вступ до психолінгвістики / Л.В. Засекіна, С.В. Засекін – Острог : Нац. ун-т «Острозька академія», 2002. – 168 с.
5. Засекіна Л.В. Психолінгвістична діагностика / Л.В. Засекіна, С.В. Засекін. – Луцьк : РВВ «Вежа», 2008. – 188 с.
6. Комиссаров В.Н. Лингвистика перевода / В.Н. Комиссаров. – М. : Межд. отношения, 1981. – 248 с.
7. Комиссаров В.Н. Общая теория перевода / В.Н. Комиссаров. – М. : ЧеРо, 2000. – 136 с.
8. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение / В.Н. Комиссаров. – М. : ЭТС, 2001. – 192 с.
9. Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури / В.І. Карабан. – К. : Політична думка, 1999. – 250 с.
10. Карабан В.І. Попередження інтерференції мови оригіналу в перекладі / В.І. Карабан. – Вінниця : Нова книга, 2003. – 448 с.
11. Радчук В.Д. Протей чи Янус? (Про різновиди перекладу) / В.Д. Радчук. – Всесвіт. – 2004. – № 7–8. – С. 168–177.
12. Федоров А.В. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы): Для институтов и факультетов иностр. языков. Учеб. пособие // 5-е изд. /А.В. Федоров – СПб. : Филологический факультет СПбГУ; М. : ООО "Издательский Дом" ФИЛОЛОГИЯ ТРИ", 2002. – 416 с.
13. Чередниченко О.І. Про мову і переклад / О.І. Чередниченко. – К. : Либідь, 2007. – 248 с.

14. Швейцер А.Д. Теория перевода / А.Д. Швейцер. – М. : Наука, 1988. – 215 с.
15. Korutets' I.V. Theory and Practice of Translation / I.V. Korutets'. – Вінниця : Нова книга, 2003. – 160 с.
16. Lopez-Garcia A. The Neural Basis of Language / Angel Lopez-Garcia. – Muenchen : Lincom Europa, 2007. – 128 p.
17. Miram G. Translation Algorithms / G. Miram. – Kyiv : "Tvim inter", 1998. – 176 p.
18. Miram E. Basic translation / E. Miram, E. Daineko, Gon, A. et al. N. Breshko, Ed. – Kyiv : Elga, 2006.
19. Newmark P. Approaches to Translation / P. Newmark. – NY : Prentice Hall, 1988. – 302 p.
20. Nida E.A. Theory and Practice of Translating / E.A. Nida. – Leiden : Brill, 1969. – 197 p.
21. Olikova M. Theory and Practice of Translation / M. Olikova. – Луцьк : "Вежа", 2000. – 170 p.
22. Poersch J. M. Connectionism, a challenging task for psycholinguistics in the new century / J.M. Poersch // Challenging Tasks for Psycholinguistics in the New Century. J. Arabski, Ed. – Katowice : University of Silesia, 2007. – P. 32–46.
23. Tirkkonen-Condit S. Unique items – over- or under-represented in translated language / S. Tirkkonen-Condit // Mauranen, A. and P. Kujamdki (Eds.). Translation Universals. Do they exist? – Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 2004. – P. 177–186.
24. Toury G. Probabilistic explanations in translation studies: Welcome as they are, would they qualify as universals? / G. Toury // Mauranen, A. and P. Kujamdki (Eds.). Translation Universals. Do they exist? – Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 2004. – P. 1–32.
25. Zasyekin S. Translation as a psycholinguistic phenomenon / S. Zasyekin // Journal of Psycholinguistic Research. – Vol. 39, No. 3. –

Netherlands: Springer Netherlands, 2010. – P. 225– 234. – Режим доступа: <http://www.springerlink.com/content/>

26. Zlobin, A. Kognitive Modellierung der Übersetzung /A. Zlobin // TRANS. Internet- Zeitschrift für Kulturwissenschaften. – 2002. – No. 14. –
Режим доступа : <http://www.inst.at/trans/!4Nr/zlobin14.htm>